

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่งเพื่อพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของชาติในอนาคต (รุ่ง แก้วแดง, 2543 : 18) จะเห็นได้จาก จุดมุ่งหมายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พุทธศักราช 2550-2554) ซึ่งมุ่งพัฒนานคน โดยผ่านกระบวนการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามพระราช บัญญัติการศึกษา แห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

นอกจากนั้นกระทรวง ศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 27) และดำเนินการจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1-3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-6) ซึ่งผู้เรียนมีอายุอยู่ในเกณฑ์ของวัยรุ่นที่กำลังเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จึงมีความจำเป็นต้องคำนึงถึง การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด สามารถที่จะปรับตัวในการดำรงชีวิตก้าวทันต่อสภาพความเจริญเติบโตของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ด้วยการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งมีประสิทธิภาพ ที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติได้อย่างมีคุณภาพ (ธัญญาณี สังขารมย์, 2543 : 2-3) ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนความรู้ การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ต้องการทำตนให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม มีความคิดของตนเองที่เป็นอิสระ และอาจประพฤติดนไม่เหมาะสมได้ง่ายโดยไม่ ได้ไตร่ตรอง หรือคิดคำนึงว่าการกระทำของตนเองนั้นถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีต่อตนเอง และสังคม นอกจากนี้ นักรู้ยังเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ง่าย หากไม่ได้รับการป้องกันแก้ไข และดำเนินการช่วยเหลือแล้ว แนวโน้มอาจนำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพจิต ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน รวมทั้งการปรับตัวในครอบครัว และการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปในอนาคต (กรมสุขภาพจิต, 2542 : 1) ดังจะเห็นได้จากใน ปีการศึกษา 2543 มีนักเรียนและ

นักศึกษาในสถานศึกษาหลายแห่งฆ่าตัวตาย สร้างความตื่นตระหนกให้กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขอความร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต เพื่อดำเนินการวางแผนในการเฝ้าระวัง และช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยจัดการประชุมระดมแนวคิดเพื่อที่จะพัฒนา “ระบบการดูแลช่วย เหลือ นักเรียน” ด้วยการนำแนวคิดแผนเชิงกลยุทธ์การพัฒนาเยาวชนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กทั่วไปที่ไม่มีปัญหา จะพัฒนาทักษะชีวิตให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาต่าง ๆ เด็กในกลุ่มเสี่ยงที่มีครูที่ปรึกษาประจำชั้นคัดกรอง เพื่อหาวิธีการช่วยเหลือเด็ก พัฒนา การปรับตัว และเด็กกลุ่มที่มีปัญหาซึ่งควรจะได้รับ การส่งตัวให้ครูแนะแนวในการแก้ไขปัญหาหรือส่งต่อไปในระบบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

นอกจากนั้น ประสาร ทิพย์ธารา (2525 : 76-77) ได้สรุป สาเหตุของการประพฤติดีวินัย ของนักเรียนไว้ 2 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง เกิดจากตัวเด็กนักเรียน จำแนกได้ดังนี้

1. จากสภาพตัวเด็ก แบ่งออกเป็นสาเหตุทางกายและทางจิตใจ เช่น ร่างกายผิดปกติ สติปัญญาไม่ดี เรียนหนังสือไม่ดี ความพิการ สุขภาพอ่อนแอ ทำให้เด็กมีปมด้อย และหาทาง แสดงปมเด่น อาจแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการรบกวนห้องเรียน เช่น พุดเสียงดัง ก้าวร้าว รังแกผู้อื่น ส่วนสาเหตุทางจิตใจเนื่องมาจากความต้องการทางสังคม และอารมณ์ ไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งอาจเกิดจากการสูญเสียพ่อแม่ ความน้อยใจที่ไม่ได้รับความอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่ จะทำให้ กลายเป็นเด็กเงี้ยว ไม่พูดจา และแยกตัวออกจากสังคม ความดิ่งเครียด ความกระวนกระวายใจ ความสับสน ความล้มเหลวในครอบครัวและการเรียน อาจทำให้เด็กแสดง ออกด้วยความก้าวร้าว

2. จากวัยของเด็ก เด็กในแต่ละวัยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งอาจจะมีผลต่อปัญหาการไม่มีวินัยได้ ถ้าขั้นพัฒนาการในแต่ละวัยของเด็กบกพร่อง

ประการที่สอง เกิดจากสิ่งแวดล้อม จำแนกได้ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมในครอบครัว เช่น สภาพแวดล้อมที่แตกแยก ทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง แสดงความอวดเก่งต่อครู ต่อเพื่อน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อื่น สัมพันธภาพในครอบครัว ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กประพฤติดีวินัย นอกจากนี้วิธีการอบรมของครอบครัว ก็เป็นสาเหตุให้เด็กเกิดอารมณ์กระวนกระวาย ตื่นเต้นอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง หรือการปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆตามใจ จะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าตนเองทำถูกหรือผิด

2. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน บางแห่งเป็นตัวการ โดยทางอ้อมให้เด็กกระทำผิดวินัย ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนใช้วิธีทำให้เด็กบางคนประสบความสำเร็จซึ่งมีผลต่อให้เด็กมีความมุ่งร้ายหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อครู อาจารย์ และ โรงเรียน ตัวครูเองก็มีส่วนอย่างมากต่อเด็ก เช่น ให้การบ้านมากเกินไป และไม่ชัดเจน หรือไม่ให้เลย นักเรียนไม่รู้ว่าจะตนเองจะทำอะไรดี หรือครูสอนไม่ดี ไม่เตรียมการสอน ทำให้เด็กไม่สนใจเรียน ครูแต่งตัวไม่เหมาะสม เจ้าอารมณ์ ไม่ให้ความสนใจ และไม่เอาใจใส่ เด็กอาจเรียกร้องความสนใจด้วยการพูดเสียงดัง พูด โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซุกซนเกินเหตุ ด้านกลุ่มเพื่อนก็มีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้กระทำผิดวินัย เพื่อนอาจคอยช่วยเหลือส่งเสริมให้กระทำผิดวินัยกว่าเดิมมากขึ้น โดยชักจูงให้ขัดคำสั่งพ่อแม่ อันอาจเป็นแนวทางนำไปสู่การติดยาเสพติด และก่ออาชญากรรมในอนาคตได้

3. สภาพสังคมทั่วไป สังคมอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี หรืออิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างไร้พรมแดน พร้อมกับความเจริญต่าง ๆ ของเด็ก เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง จึงพยายามแสวงหาความรู้โดยวิธีต่าง ๆ จนกระทั่งแสดงพฤติกรรมเลียนแบบให้เกิดปัญหา และเกิดผลเสียต่อตัวเด็กและสังคมได้

จึงกล่าวได้ว่า การสร้างกฎ ระเบียบวินัย ในโรงเรียน และในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน เป็นกระบวนการที่จะฝึกให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกายหรือเจตคติ ส่วนวิธีการที่สำคัญในการเสริมสร้างวินัยคือ

1. การมีกฎระเบียบ เพื่อให้เด็กรู้ถึงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ มีการลงโทษ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีการให้รางวัล เมื่อเด็กอยู่ในวินัย และมีความเสมอต้นเสมอปลาย หรือมีการใช้กฎ การลงโทษและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่อง

2. จัดวางระเบียบร่วมกันกับนักเรียน ไม่ใช่ทำตามครูฝ่ายเดียว

3. ครูต้องเป็นผู้นำในการใช้วินัยแบบประชาธิปไตย เพราะวินัยแบบประชาธิปไตย จะช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมตนเองได้ มีความสามารถทำงานเป็นกลุ่ม มีความเข้าใจและตีความหมายของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาปฏิบัติได้ และสามารถอธิบายแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น

4. จัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน สะอาด เรียบร้อยมีอุปกรณ์ครบครัน

5. จัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามวุฒิภาวะ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

6. การให้บริการแนะแนวการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา

7. ครูทุกคนต้องเข้าใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็ก ยินดีให้คำแนะนำ ตักเตือนไม่ให้เกิด

ความเป็หน่ย และรู้วิธีการศึกษเด็ก เข้าใจเด็ก เป็นรายบุคคลเป็นอย่งดี

ดั่งนั้น การนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในสถานศึกษา จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีแนวคิดในการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ศักยภาพ ความสัมพันธ์ของครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และฝ่ายปกครองนักเรียน ให้ครอบคลุมทั้งในด้านการส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่เป้าหมาย เด็กกลุ่มปกติ เด็กกลุ่มเสี่ยง และเด็กกลุ่มมีปัญหา โดยจัดกระบวนการเพื่อรู้จักและเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล สนับสนุนพัฒนาศักยภาพผ่านการเรียนรู้ทักษะชีวิต คัดกรองผู้มีความเสี่ยงการเกิดปัญหา และให้การช่วยเหลือนึ่งต้นก่อนเกิดปัญหาหรือเริ่มจะเกิดปัญหา (ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดขอนแก่น. 2547 : 4) สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสาคร เคนาภูมิ (2547 : 75) พบว่า ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานคัดกรองนักเรียนเพิ่มขึ้น และผลการปฏิบัติการคัดกรองนักเรียนอย่างต่อเนื่องทำให้ครูที่ปรึกษาสามารถคัดกรองนักเรียนได้เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา รวมทั้งสามารถสรุปผลการคัดกรองนักเรียนได้

จากรายงานผลการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,263 คน พบว่า จำแนกการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มปกติ จำนวน 2,106 คน คิดเป็นร้อยละ 79.71 กลุ่มเสี่ยง จำนวน 596 คน คิดเป็นร้อยละ 18.27 และกลุ่มมีปัญหา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 2.02 (คู่มือนักเรียน โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร. 2553 : 9) จะเห็นได้ว่านักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเสพติด ปัญหาด้านครอบครัวแตกแยก ปัญหาด้านทงเพศ ปัญหาด้านการคบเพื่อน ปัญหาด้านการทะเลาะวิวาท ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิต และปัญหาด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น นักเรียนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมมารบกวนเพื่อนในชั้นเรียนขณะครูกำลังสอน ขัดคำสั่งและระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจในการเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนนักเรียน ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน หนังสือไม่ดี หนีเรียน ไม่ทำการบ้าน ทุจริตเวลาสอบ ไม่สุภาพ ไม่เคารพครู ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ พบว่า ปัญหาที่รุนแรงที่สุด 5 อันดับแรกของเด็กและเยาวชนไทย ได้แก่ ปัญหาเรื่องสุรา 5,921,257 คน ปัญหาบุหรี่ 2,023,893 คน ปัญหาหนีเรียน 2,086,527 คน ปัญหาเสพติด (ยาบ้า) 516,823 คน ปัญหาเพศสัมพันธ์ 472,575 คน และปัญหาการพนัน 101,306 คน ส่วนสถาบันรามจิตติ พบว่า ปัญหาเด็กขาดความอบอุ่นใน

ครอบครัว ใช้ชีวิตตามห้างสรรพสินค้า ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เล่นการพนัน และปัญหาการมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น ขาดความรับผิดชอบ (กรมสุขภาพจิต. 2547 : 2) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับดำเนินการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ก่อนที่ปัญหาเหล่านี้จะขยายไปสู่สังคมในชุมชน การคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียนประสบความสำเร็จ สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มมีปัญหาได้อย่างถูกต้อง เช่นเดียวกับระบบการดำเนินงานแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาที่สามารถคัดกรองนักเรียนได้ จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ ซึ่งจะได้รับการสร้างภูมิคุ้มกัน และพัฒนาเต็มตามศักยภาพจากผู้บริหารและครูทุกคน และกลุ่มพิเศษ เป็นกลุ่มผู้มีปัญหาด้านการเรียน อาทิเช่น ผู้พิการ กลุ่มเสี่ยง และผู้มีปัญหาอื่น ๆ จะเป็นกลุ่มที่ต้องดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่ เร่งรัดพัฒนา ส่งเสริมและเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดจากครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา รวมทั้งการใช้กลยุทธ์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยจำแนกนักเรียนกลุ่มเป้าหมายออกไปตามลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด กลุ่มที่มีประสบการณ์ กลุ่มที่ติดยาเสพติด และกลุ่มที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติด (กระทรวงสาธารณสุข. 2542 : 48) สอดคล้องกับ กอร์ดัน (Gorton. 1983 : 86) ที่ทำการศึกษาปัญหาการขาดวินัยของนักเรียน ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. ปัญหาการผิดวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การตอบโต้กับครู ไม่ตั้งใจเรียน รบกวนคนอื่น กินขนมในชั้นเรียน ชอบทำลายสิ่งของ พุดจาหยาบคาย พุดปด และทำร้ายคนอื่น
2. ความประพฤติผิดนอกชั้นเรียน (แต่อยู่ในบริเวณ โรงเรียน) ได้แก่ การต่อสู้กันทำลายสิ่งของ สูบบุหรี่ ใช้ยาเสพติด แต่งกายผิดระเบียบ ลักขโมย เล่นการพนัน การทำความสกปรกในบริเวณโรงเรียน ต่อต้านครูผู้สอน และการเข้าไปในบริเวณที่หวงห้าม
3. การหนีโรงเรียน ได้แก่ การไม่เข้าชั้นเรียน การขาดโรงเรียน
4. ความเฉื่อยชา ได้แก่ การเข้าเรียนช้าบ่อย ๆ และการมาโรงเรียนสาย เป็นต้น

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาเป็นลำดับข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร มีนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาอยู่จำนวนมากที่กระทำผิดวินัย และเป็นปัญหาที่ซับซ้อนไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง แต่การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งเป็นที่มาของปัญหาจะช่วยให้เข้าใจปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามาจากการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษาประจำชั้น เพราะครูมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ความคิดในการแก้ไขบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้ตามที่สังคมต้องการ ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ งานในหน้าที่รับผิดชอบในฝ่ายกิจการนักเรียนซึ่งติดตามดูแลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จึงสนใจจะศึกษาวิจัยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนปทุมเทพ

วิทยากร จังหวัดหนองคาย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ใช้กลยุทธ์แนวคิดการให้คำปรึกษา (Counseling) ของ จีน บาร์รี่ และแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน ที่ผ่านขั้นตอนการคัดกรองนักเรียนจากครูที่ปรึกษาประจำชั้น ตามกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมในกลุ่มมีปัญหาให้ได้รับความรู้เกิดทักษะการแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางอันพึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาครอบครัวแตกแยก และปัญหาทางเพศ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะในการคิด ด้านการแก้ไขปัญหา ด้านการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรมอันพึงประสงค์ โดยใช้กลยุทธ์แนวคิดการให้คำปรึกษา (Counseling) ของ จีน บาร์รี่ (Jean Barry) และแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กลยุทธ์แนวคิดการให้คำปรึกษา (Counseling) ของ จีน บาร์รี่ (Jean Barry) และแนวคิดตามหลักอริยสัจ 4 เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน

โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย

ตามแนวคิดการให้คำปรึกษาของ จีน บาร์รี่ (Jean Barry) และหลักอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค)

แนวคิดการให้คำปรึกษาของ จีน บาร์รี่ (Jean Barry) และอริยสัจ 4

1. ขั้นสร้างสัมพันธภาพ และสำรวจปัญหา
(ทุกข์ : ความทุกข์หรือปัญหา)
2. ขั้นเข้าใจปัญหา และสาเหตุที่เกิดปัญหา
(สมุทัย : สาเหตุแห่งความทุกข์หรือปัญหา)
3. ขั้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา
(นิโรธ : การดับทุกข์ หรือผลจากการแก้ไขปัญหา)
4. ขั้นวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
(มรรค : หนทางการดับทุกข์หรือวิธีการแก้ปัญห)
5. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย

1. ปัญหาการเรียน
2. ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสม
3. ปัญหายาเสพติด
4. ปัญหาครอบครัวแตกแยก
5. ปัญหาทางเพศ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการให้คำปรึกษาของ จีน บาร์รี่ และอริยสัจ 4

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยนี้ใช้นักเรียน โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่ผ่านการคัดกรองจากครูที่ปรึกษา ประจำชั้นตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา จำนวน 66 คน โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีปัญหามากที่สุดใน 5 ปัญหา ๆ ละ 1 คน จำนวน 5 คน

2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 30 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้วิจัย 1 คน

2.2 นักเรียนที่คัดเลือกจาก 5 ปัญหา ๆ ละ 1 คน

2.3 ครูที่ปรึกษาประจำชั้น 5 คน ได้แก่

2.3.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4

2.3.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/9

2.3.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4

2.3.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6

2.3.5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2

2.4 หัวหน้าระดับชั้น 4 คน

2.5 ผู้ปกครองนักเรียน 5 คน

2.6 เพื่อนนักเรียน 10 คน

ข้อตกลงเบื้องต้นการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้นามสมมุติกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อรักษาความลับส่วนบุคคล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน หมายถึง การแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีปัญหาการเรียน ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ปัญหายาเสพติด ปัญหาครอบครัวแตกแยก และปัญหาทางเพศ จำนวน 5 คน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะในการคิด ด้านการแก้ไขปัญหา ด้านการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรมอันพึงประสงค์

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้น คัดกรองนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของโรงเรียนเพื่อนำมาแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น

การให้คำปรึกษา หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อให้คำชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

กระบวนการให้คำปรึกษา หมายถึง การใช้แนวทางในการให้คำปรึกษา ของจีน แบร์รี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นสร้างสัมพันธภาพ ขั้นสำรวจปัญหา ขั้นเข้าใจปัญหา ขั้นวางแผนแก้ไข ปัญหา และขั้นยุติ และบูรณาการหลักอริยสัจ 4 ซึ่งประกอบด้วย ความทุกข์ (ปัญหา) เหตุแห่งทุกข์ (สาเหตุของปัญหา) การดับทุกข์ (ผลจากการแก้ไขปัญหา) และหนทางการดับทุกข์ (แนวทางการแก้ไขปัญหา) มาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน

ปัญหาการเรียน หมายถึง การติด “ร” ติด “0” หลายวิชา และผลการเรียนต่ำ

ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสม หมายถึง การแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน การใช้เครื่องประดับร่างกาย การทะเลาะวิวาท และลักษณะโมฆทรัพย์สิ้นของเพื่อน

ปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง การสูบบุหรี่ และการดื่มสุราจนทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมและมีผลกระทบต่อการศึกษา

ปัญหาครอบครัวแตกแยก หมายถึง การหย่าร้างที่ทำให้ขาดความอบอุ่น ขาดที่ปรึกษา และขาดความมั่นใจในตนเอง

ปัญหาทางเพศ หมายถึง การตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจและมีผลกระทบต่อการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในปัญหาการเรียน ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาครอบครัวแตกแยก และปัญหาทางเพศ ให้ดีขึ้น

2. ครูผู้ทำหน้าที่ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

3. เป็นข้อเสนอแนะของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอื่น ๆ ที่จะนำไปปรับประยุกต์ใช้ ดำเนินการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น